

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Катерина Юріївна БАЙЦУР,

*фахівець факультету № 3
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Правове регулювання діяльності органів державного управління освітою є одним із ключових елементів у системі забезпечення якісної освітньої політики держави. Сучасна українська система освіти перебуває на етапі значних реформ, що вимагає чіткого визначення правового статусу суб'єктів, відповідальних за її впровадження та розвиток. Відповідно до законодавства України, органи державного управління освітою мають важливі повноваження у сфері координації, контролю та впровадження освітніх ініціатив.

Правове регулювання діяльності органів державного управління освітою відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування системи освіти в Україні. Сучасна законодавча база, яка регулює цю сферу, охоплює низку нормативно-правових актів, серед яких основне місце займають Конституція України, Закон України «Про освіту», а також підзаконні акти, що деталізують механізми управління. Органи державного управління освітою, як на центральному, так і на місцевому рівнях, мають на меті забезпечити високий рівень координації та контролю у впровадженні освітньої політики, що відповідає потребам суспільства та держави. Закон України «Про освіту» визначає основні засади правового регулювання у сфері освіти, встановлюючи права та обов'язки органів управління. На національному рівні, Міністерство освіти і науки України виконує функцію стратегічного планування, визначає стандарти освіти, а також здійснює контроль за їх дотриманням[1]. Разом з тим, місцеві органи влади відповідають за забезпечення належного фінансування навчальних закладів, а також реалізацію освітніх програм у регіонах. Децентралізація освітньої системи відкриває нові можливості для регіонального управління, але водночас вимагає оновлення правового статусу місцевих органів управління, зокрема у частині їхніх повноважень щодо контролю за якістю освітніх послуг. Незважаючи на реформаторський напрямок розвитку освіти в Україні, правове регулювання діяльності органів управління освітою залишається недосконалим у деяких аспектах. Важливою проблемою є відсутність чіткого розмежування повноважень між різними рівнями управління. Законодавство потребує уточнення механізмів взаємодії між центральними і місцевими органами, зокрема щодо координації дій у процесі впровадження освітніх реформ[2]. Крім того, постає питання ефективності контролю за виконанням освітніх програм на місцях, що вимагає посилення правових норм і запровадження нових підходів до оцінки якості освіти.

На нашу думку, перспективним напрямом розвитку правового регулювання діяльності органів державного управління освітою є прийняття нових нормативно-правових актів, що сприятимуть удосконаленню механізмів координації між рівнями управління. Реформування системи освіти вимагає не лише розширення повноважень органів місцевого управління, але й створення прозорих механізмів контролю за їх діяльністю. Прийняття нових зако-

нодавчих ініціатив у цій сфері має на меті підвищення ефективності управлінських рішень та забезпечення сталого розвитку освітньої системи України відповідно до європейських стандартів.

Проблеми та перспективи вдосконалення правового статусу органів управління освітою мають важливе значення в умовах реформування системи освіти в Україні. Сьогодні існує чимало викликів, пов'язаних з ефективністю управління освітніми процесами на різних рівнях. Основна проблема полягає у фрагментарності та недостатній чіткості законодавства, яке регулює діяльність органів управління освітою. Відсутність комплексного правового механізму призводить до нестабільності та недосконалості процесу реалізації освітньої політики, що знижує якість її виконання. Однією з головних проблем є нерівномірний розподіл повноважень між центральними та місцевими органами влади. Незважаючи на децентралізацію, яка покликана збільшити роль місцевих органів у прийнятті рішень, на практиці спостерігаються значні розбіжності у їхній відповідальності та можливостях впливати на місцеві освітні процеси[3]. Законодавчі акти не завжди узгоджені між собою, що створює колізії у правозастосуванні та призводить до надмірної бюрократизації. Це, своєю чергою, ускладнює управління освітою та негативно впливає на її якість. Перспективи вдосконалення правового статусу органів управління освітою полягають у необхідності оновлення та гармонізації законодавства, яке регламентує їхню діяльність. Особливо важливим є чітке визначення меж відповідальності між різними рівнями управління, що сприятиме злагодженій роботі всієї системи. Окрім цього, необхідно створити більш прозорі та ефективні механізми контролю за діяльністю органів управління освітою, що дозволить запобігти корупційним ризикам та підвищити відповідальність керівників. Серед перспектив розвитку можна також виділити впровадження цифрових технологій, які можуть значно спростити процес моніторингу та управління освітніми закладами, зробивши його більш прозорим та доступним для громадськості.

Ми вважаємо, що вдосконалення правового статусу органів управління освітою є необхідним для забезпечення високої якості освітніх послуг, зокрема в умовах реформ, які тривають у системі освіти. Тільки через створення чіткої та прозорої нормативно-правової бази, що враховує сучасні виклики та тенденції, можна досягти сталого розвитку освітньої системи та забезпечити її відповідність міжнародним стандартам.

Отже, правовий статус органів державного управління освітою вимагає подальшого вдосконалення з огляду на сучасні виклики та потреби освітньої системи. Законодавча база, яка регулює їхню діяльність, закладає фундамент для забезпечення ефективної роботи органів на всіх рівнях, проте вимагає гармонізації та деталізації для уникнення правових колізій. Децентралізація управління освітою має потенціал сприяти більшій гнучкості та відповідальності місцевих органів влади, однак цей процес потребує чітко визначених механізмів координації та контролю. Удосконалення правових норм, що регулюють взаємодію органів різних рівнів, та посилення інструментів контролю за виконанням освітньої політики стануть ключовими чинниками підвищення якості освітніх послуг та забезпечення відповідності міжнародним стандартам.

Список використаних джерел:

1. Музичук Е. О. Якість вищої юридичної освіти. Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування. НДІ публ. політики і соц. наук. Харків. 2020. С. 47-49.
2. Сокурєнко В. В. Актуальні проблеми правового забезпечення професійної освіти в Україні. Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ). МВС України. Харків. ХНУВС. 2020. С. 37-39.
3. Сокурєнко В. В. Протидія злочинності і вища юридична освіта в умовах соціальної сингулярності. Злочинність і протидія їй в умовах сингулярності: тенденції та інновації. МВС України. Харків. ХНУВС. 2021. С. 23-25.